

AO-120

April-2025

B.Com., Sem.-IV (As per NEP-2020)**Minor-DSC-M-244 : Indian Financial System**

Time : 2:00 Hours]

[Max. Marks : 50

સૂચના : જમણી બાજુએ દર્શાવેલ આંકડા દરેક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાના કાર્યો સમજાવો. 10
અથવા
1. (A) ભારતીય નાણા વ્યવસ્થાના ઘટકો ટૂંકમાં સમજાવો. 5
(B) ઈન્સ્યોરન્સ રેગ્યુલેટરી એન્ડ ડેવલોપમેન્ટ ઓથોરીટી (IRDA)ના ઉદ્દેશો જણાવો. 5
2. (A) નાણા બજાર એટલે શું? તેના કાર્યો સમજાવો. 5
(B) ટૂંકનોંધ લખો : ટ્રેઝરી બિલ્સ 5
અથવા
2. (A) સમજાવો : કોલ નાણા બજાર 5
(B) પ્રાથમિક મૂડી બજાર અને ગૌણ મૂડી બજાર વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 5
3. અર્થવ્યવસ્થામાં બાંધકામ ઉદ્યોગ અને ગૃહ લોનની ભૂમિકા સમજાવો. 10
અથવા
3. (A) રોકાણ બેન્કિંગ એટલે શું? રોકાણ બેન્કિંગના કાર્યો જણાવો. 5
(B) ભારતમાં શાખ ક્રમાંકનું મહત્ત્વ સમજાવો. 5
4. મ્યુચ્યુઅલ ફંડોની યોજનાના પ્રકારોનું વર્ણન કરો. 10
અથવા
4. (A) સામાન્ય વીમા અને જીવન વીમા વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. 5
(B) વેપારી બેંકના કાર્યો સમજાવો. 5
5. નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (કોઈપણ દસ) 10
(1) ભારતમાં 14 મોટી વેપારી બેંકોનું રાષ્ટ્રીયકરણ ક્યારે કરવામાં આવ્યું હતું?
(a) 1964 (b) 1969 (c) 1972 (d) 1991
(2) સામાન્ય વીમાની મુદત (સમયગાળો) કેટલા વર્ષની હોય છે?
(a) એક વર્ષ (b) પાંચ વર્ષ (c) દસ વર્ષ (d) સાત વર્ષ

- (3) સરકારી જામીનગીરીઓના સાધનોમાં કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (a) ડિબેન્ચર (b) તરતા બોન્ડ (c) તિજોરી બિલો (d) શૂન્ય કૂપનના બોન્ડ
- (4) રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા ધારો કયા વર્ષથી અમલમાં આવ્યો ?
 (a) 1932 (b) 1947 (c) 1934 (d) 1948
- (5) લોન લેનાર મૂળ રકમનું વ્યાજ કેટલા દિવસમાં ચૂકવી ન શકે ત્યારે તેને નિષ્ક્રિય મિલકત ગણવામાં આવે છે ?
 (a) 60 દિવસ (b) 90 દિવસ (c) 100 દિવસ (d) 120 દિવસ
- (6) કંપનીઓ શા માટે DVR શેર ઈશ્યુ કરે છે ?
 (a) ડિવિડન્ડની ચૂકવણીમાં વધારો કરવા (b) હિતધારકો વચ્ચે નિયંત્રણ ઓછું કરવા
 (c) ડિવિડન્ડની જરૂરિયાતને દૂર કરવા (d) મૂડી વધારતી વખતે નિયંત્રણ જાળવી રાખવા
- (7) વીમા નિયમન વિકાસ સત્તા (IRDA) ના ઉદ્દેશોમાં કોનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (a) વીમા ધારકોનું રક્ષણ કરવું (b) વીમા કંપનીઓની સ્થાપના કરવી
 (c) વીમા ઉદ્યોગને મજબૂત કરવો (d) અર્થતંત્રનો વિકાસ કરવો
- (8) સેબીની માર્ગદર્શિકા હેઠળ જાહેર ભરણામાં પ્રમોટરોના યોગદાન માટે લોકઈન પિરીયડ શું છે ?
 (a) એક વર્ષ (b) બે વર્ષ (c) ત્રણ વર્ષ (d) પાંચ વર્ષ
- (9) AAA નું કેડીટ રેટિંગ શું સૂચવે છે ?
 (a) અપૂરતી સલામતી (b) ઉચ્ચ જોખમ અને ડિફોલ્ટ સંભવિત
 (c) મધ્યમ સલામતી (d) સૌથી વધુ સલામતી
- (10) ભારતમાં કોર્પોરેટ ટ્રેવા બજારની ટ્રેપરેખ કઈ નિયમનકારી સંસ્થા કરે છે ?
 (a) Reserve Bank of India
 (b) Ministry of Corporate Affairs
 (c) Securities and Exchange Board of India
 (d) Insurance Regulatory and Development Authority of India
- (11) હાઉસિંગ ડેવલોપમેન્ટ ફાઈનાન્સ કોર્પોરેશન (HDFC) ની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી ?
 (a) 1975 (b) 1977 (c) 1980 (d) 1985
- (12) વેપાર પ્રક્રિયામાં સ્ટોક બ્રોકરની પ્રાથમિક ભૂમિકા શું છે ?
 (a) રોકાણકારો અને સ્ટોક એક્સચેન્જ વચ્ચે મધ્યસ્થી તરીકે કામ કરવું
 (b) સીધો વેપાર કરવા માટે સેબી સાથે નોંધણી કરાવવી
 (c) શેરની ખરીદી માટે લોન આપવી
 (d) રોકાણકારોના ભંડોળનું સંચાલન કરવું

AO-120

April-2025

B.Com., Sem.-IV (As per NEP-2020)**Minor-DSC-M-244 : Indian Financial System****Time : 2:00 Hours]****[Max. Marks : 50****Instruction :** Figures to the right indicate mark allotted to each question.

1. Explain the functions of Reserve Bank of India. **10**
OR
1. (A) Briefly explain the components of Indian financial system. **5**
 (B) State the objectives of IRDA. **5**
2. (A) What is Money Market ? Explain its functions. **5**
 (B) Write short note : Treasury Bills **5**
OR
2. (A) Explain : Call Money Market **5**
 (B) Explain the difference between Primary Capital Market and Secondary Capital Market. **5**
3. Explain the role of Real Estate Industry and Housing Finance in the Economy. **10**
OR
3. (A) What is Investment Banking ? State the functions of Investment Banking. **5**
 (B) Explain the importance of Credit Rating in India. **5**
4. Describe the types of Mutual Fund Schemes. **10**
OR
4. (A) Clarify the difference between General Insurance and Life Insurance. **5**
 (B) Explain the functions of Commercial Bank. **5**
5. Select the correct option from the given options : (Any Ten) **10**
- (1) In which year 14 big commercial banks were nationalized in India ?
 (a) 1964 (b) 1969 (c) 1972 (d) 1991
- (2) What is the term (time period) of general insurance ?
 (a) 1 year (b) 5 years (c) 10 years (d) 7 years

- (3) Which from the following is not included in the tools of government security ?
 (a) Debenture (b) Floating bonds
 (c) Treasury bills (d) Zero coupon bonds
- (4) From which year RBI Act was implemented ?
 (a) 1932 (b) 1947 (c) 1934 (d) 1948
- (5) In how many days a person cannot pay the rate of interest of loan then it is considered as a non-performing asset ?
 (a) 60 days (b) 90 days (c) 100 days (d) 120 days
- (6) Why do companies issue DVR shares ?
 (a) To increase the dividend payout
 (b) To dilute control among stakeholders
 (c) To eliminate the need for dividends
 (d) To preserve control while raising capital
- (7) Which of the following is not included in the objectives of IRDA ?
 (a) Protection of policy holders (b) To establish insurance company
 (c) To strengthen insurance industry (d) Growth of economy
- (8) What is the lock-in period for promoter's contribution in a public issue under SEBI guidelines ?
 (a) One year (b) Two years (c) Three years (d) Five years
- (9) What does a credit rating of AAA indicate ?
 (a) Inadequate Safety (b) High Risk and Default-prone
 (c) Moderate Safety (d) Highest safety
- (10) Which regulatory body oversees the corporate debt market in India ?
 (a) Reserve Bank of India
 (b) Ministry of Corporate Affairs
 (c) Securities and Exchange Board of India
 (d) Insurance Regulatory and Development Authority of India
- (11) When was the Housing Development Finance Corporation (HDFC) established ?
 (a) 1975 (b) 1977 (c) 1980 (d) 1985
- (12) What is the primary role of a stock broker in the trading process ?
 (a) Acting as an intermediary between investors and the stock exchange
 (b) Registering with SEBI to conduct trades directly
 (c) Providing loans for stock purchases
 (d) Managing investor funds